

okul önc ksız.docx

WORD COUNT

6701

TIME SUBMITTED

13-DEC-2017 12:25AM

PAPER ID

33493154

16

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

1
2
3
4

Preschool Teacher Candidates' Views on Functionality of Child Literature in Education	Okul öncesi öğretmen adaylarının Çocuk Edebiyatının eğitimde işlevselliği üzerine görüşleri
First Author¹ Second Author² [Author names and footnotes will be written in layout copy. Garamond 14pt, bold, capitalized only first letters, same line if authors contributed equally, otherwise list them for each one line]	
Abstract Child literature pieces are significant in terms of solidifying educational attainments in children. Abstract concepts such as cultural background and values need to be solidified in children's minds that are in the concrete operational stage. Including crucial attainments such as cultural and universal values, child literature pieces are unique educational materials. Child literature pieces include fairy tales, rhymes, drama and poems etc., and are the first materials that anyone encounters during early childhood. Child literature pieces are quite helpful to provide preschoolers with educational attainments who do not like being told what to do, but can assess the events and characters in fairy tales. Enjoying the repetitions in rhymes, preschoolers can gain linguistic enthusiasm and awareness during this period. The benefits of child literature during preschool age can be increased, thus it is an important field of interest that must be considered by preschool teacher candidates.	Özet Çocuk edebiyatı ürünleri çocuğa verilmek istenen kazanımları somutlaştırması bakımından önemlidir. Kültürel birikim, değerler gibi soyut kavramların somut işlemler dönemindeki çocuğa sunulması bu kavramların somutlaştırılmasını gerektirmektedir. İçerisinde kültürel ve evrensel değerler gibi önemli kazanımları barındıran çocuk edebiyatı ürünleri bu bakımdan eğitim materyali olarak eşsizdir. Çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde masallardan, tekerlemelerden, dramadan, şüirlerden vb. bahsetmek mümkündür. Çocuk edebiyatı ürünleri insanın da ilk çocukluk evresinden itibaren ilk karşılaştığı ürünler arasındadır. Çocuk edebiyatı ürünleri, okul öncesi dönemde kendisine ne yapılacağını söylenmesinden hoşlanmayan ancak masallardaki vb. karakterleri, olayları değerlendiren hedef kitleye kazanım sağlanması bakımından da son derece faydalıdır. Tekerlemelerdeki tekrarlardan hoşlanan okul öncesi dönem çocuğu dil sevgisi, bilincini de bu sayede erken yaşlarda edinebilir. Okul öncesi

*
a

- All the first page footnote text here must be in English
- All Authors must have a MAST 24 degree
- At least one author must have a Ph.D. degree

This qualitative research made use of semi-structured interview forms to collect data. The study findings showed that the first child literature pieces that came to preschool teacher candidates' minds were fairy tales, stories and rhymes. These participants stated that child literature was mostly effective in improving preschoolers' creativity. This response was followed by finding child literature effective in improving cognitive and linguistic abilities. The participant preschool teacher candidates' responses as the most important characteristics of child literature pieces were mostly including them to be appropriate for level, simple, interesting and creative. They can be said to approve child literature in terms of improving cognitive, social and creativity skills. The most emphasized issues concerning the use of child literature pieces during preschool were the appropriateness to children's level, cognitive skills, social skills, being interesting and not covering violence and fear themes

Keywords: Child Literature, Preschool, Turkish Education, Language, Text.

dönemdeki faydaları bu şekilde arttırılabilecek çocuk edebiyatının okul öncesi dönem öğretmen adayları tarafından farkında olunması gereken bir alan olduğu unutulmamalıdır.

Araştırma modeli olarak nitel araştırma yaklaşımı kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplama tekniği seçilmiştir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk masal, hikaye ve tekerlemelerin geldiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en çok çocukların yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel gelişim ve dil gelişimi için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken en önemli özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve yaratıcılık cevaplarını verdikleri görülür. Okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun buldukları söylenebilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk, bilişsel beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik olduğu görülür.

Keywords in article's language: Çocuk edebiyatı, Okul Öncesi, Türkçe Eğitimi, Dil, Metin.

12 1. Giriş

13 2. Temeli dile dayanan sözlü ve yazılı eserlerin bütünü edebiyat olarak ele alınmakla birlikte, her
14 sözlü ve yazılı eserin de edebiyat sayılmayacağı bilinmelidir. Edebiyat, “malzemesi dile dayanan,
15 insanların duygu, düşünce ve hayallerini dile getiren, edebî ve estetik değeri olan, bayağılık ve
16 çirkinliği kabul etmeyen sözlü ve yazılı verimlerin tamamı” olarak kabul edilmelidir (Yalçın ve
17 Aytaş, 2008: 13). Bu tanımda ana belirleyicinin estetik olduğu görülmektedir. Bu çerçevede
18 oluşturulan edebiyat, insanlar arasındaki duygu, düşünce ve hayalleri dile getirmek bakımından
19 katkı sağlar. Edebiyat sözlü olabildiği gibi yazılı da olabilir. Edebiyatın bu genel tanımlaması
20 içinde olmakla birlikte çocuk edebiyatının kendine özgü bir yapı ve özelliği bulunmaktadır.

21 3. Çocuk edebiyatı tanım ve değerlendirmesi ile ilgili birbirinden farklı değerlendirme ve
22 açıklamalar yapılmaktadır. Bu durum iki nedene bağlı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğu
23 yasal süreç ve hukuksal çerçeve ile birlikte ele alan anlayışın çocuk tanımlaması, daha çok 0-18
24 yaş grubu ile sınırlandırılmakta, biyolojik gelişme ve zihinsel süreci ele alarak çocuk tanımlaması
25 yapanlar da bu belirlemenin dışına çıkmaktadır. Her iki anlayışın da kendi içinde tutarlılıkları söz
26 konusu olmakla birlikte, çocuk edebiyatını çocuğun zihinsel ve bedensel gelişimi ile doğru
27 orantılı olarak ele almak ve değerlendirmek daha tutarlı ve akademik yaklaşım olacaktır. Özetle
28 çocuk denilince, ergenlik dönemine girmemiş, büyüme ve gelişme sürecini tamamlamamış
29 bireylerin anlaşılması gerekmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2008: 13).

30 4. Çocuğun kim olduğu konusunda ortak bir tutum olmadığı gibi, çocuk edebiyatının
31 tanımlanmasında da aynı duruma karşı karşıyayız. Kimileri çocuklar için bir edebiyattan söz
32 etmenin doğru olmayacağı, bu edebiyatın genel edebiyat içinde ele alınıp değerlendirilmesinin
33 daha doğru olduğunu ileri sürerken, bir kısım araştırmacı da çocuk edebiyatının sınırlandırılmış
34 ve belirlenmiş çizgileri ile genel edebiyat içinde değerlendirilmesinin söz konusu olmayacağını
35 ileri sürmektedirler. Bu yüzden bazı araştırmacılar çocuk edebiyatını, erken çocukluk
36 döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir olarak ele almaktadırlar. Bunun
37 yanında çocuk edebiyatı, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve
38 düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren ürünlerin genel
39 adı olarak tanımlanmaktadır (Sever, 2008: 8).

40 5. Çocuk edebiyatı kimi zaman usta yazarların özellikle çocuklar için yazdığı ve estetik seviyesi üst
41 düzeyde olan eserler (Oğuzkan, 2006: 3) olarak ele alınırken, kimileri de çocuklar için ve
42 çocuklara göre eserleri çocuk edebiyatı saymaktadır. Hangi şekilde tanımlanırsa tanımlansın,
43 çocuk edebiyatı denilince, çocuğu esas alan, çocuğa çocuk dünyasından ve çocuğun dilinden
44 hitap eden eserler çocuk edebiyatı olarak kabul edilmektedir.

45 6. Çocuk edebiyatını okuyarak büyüyen bir çocuktan, konuşma ve yazma becerileriyle gelişmesi,
46 değişik yaşantıları tanınması, yaşamı çok yönlü algılaması, kendisini başkasının yerine koyarak
47 (empati) çok yönlü düşünebilmesi, sorumluluk duygusunun gelişmesi ve farklı bakış açılarına
48 sahip olması, eleştirmeyi, tartışmayı öğrenmesi ve kendilerini ifade etmesi beklenmektedir (Aykac,
49 2011: 6).

50 7. Ana hatlarıyla özetlenecek olursa çocuk edebiyatı, “çocukların büyüme ve gelişmelerine;
51 hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitirken
52 eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamı.” (Yalçın ve Aytaş, 2008: 13)
53 olarak tanımlanabilir. Tanımlardan yola çıkılarak çocuk edebiyatının amacının çocuğu eğitime,
54 eğlendirme, çocuğun dünyasına hitap etme olduğu söylenilebilir.

55 8. Dünyada Çocuk Edebiyatının Gelişimi

- 56 9. Dünyada çocuk edebiyatının ilk ürünleri sözlü olarak başlamıştır. Orta Çağ'da çocuk eğitiminde
57 kilise baskın bir durumda idi. Kutsal kitaptaki dinî öykülerin öğretimi bir eğitim amacı olarak ele
58 alınıyordu. 17. Yüzyılda Hümanizm akımı ile bu eğitimin etkisi azalmaya başlamıştır. 17.
59 Yüzyılda çocukların en çok okuduğu eser Ezop'un Masalları idi. 18. Yüzyılda J.J. Rousseau
60 çocukları hayatın zorluklarına karşı yetiştirmek gerektiği doğrultusunda yeni bir fikir ortaya
61 koymuştur. 19. Yüzyılda İngiltere'de yazılan çocuk kitaplarında artık niceliğe de önem verildiği
62 görülür. 19. Yüzyılın sonları ile 20. Yüzyılın başlarında A.B.D.'nin çocuk edebiyatı alanında
63 atılım gösterdiği görülmektedir. Bu sayede günümüzde çocuk edebiyatı klasiği sayılan eserler
64 tüm dünyaya yayılmıştır (Yalçın ve Aytaş, 2008: 19-23; Gürel vd, 2007: 231-240; Yağcı, 2007:63-
65 64).
- 66 **10. Türkiye'de Çocuk Edebiyatının gelişimi** 23
- 67 **11. Tanzimat Dönemi Türkiye'de çocuk edebiyatı döneminin de başlangıcı sayılır. Türkiye'de ilk**
68 **çocuk kitaplarını Şinasi, Recaizâde Ekrem ve Ahmet Mithat Efendi yazmıştır. Yusuf Kamil**
69 **Paşa'nın Fenelon'dan yaptığı Telemak tercümesi** içerisindeki didaktik öğeler bakımından
70 çocuklara tavsiye edilmiştir. 19. Yüzyıl sonları ve 20. Yüzyılın başlarında İbrahim Alaattin
71 Gövsa, Ziya Gökalp gibi isimler çocuklara yönelik eserler kaleme almışlardır. Cumhuriyet'in
72 ilanından sonra Abdullah Ziya Kozanoğlu, Reşat Nuri Güntekin, Peyami Safa gibi yazarların
73 çocuk edebiyatı içerisinde değerlendirildiği görülür (Yalçın ve Aytaş, 2008: 24-27; Gürel vd,
74 2007:241-248).
- 75 **12. Çocuk Edebiyatının genel nitelikleri**
- 76 13. Çocuk edebiyatının genel nitelikleri biçim ve içerik yönünden olmak üzere iki bakımdan ele
77 alınabilir.
- 78 14. Biçim bakımından çocuk edebiyatı eserleri şu şekilde tasnif edilebilir:
- 79 15. Çocuk kitaplarının resimlemesinde mümkün olduğunca çocuğun her gün gördüğü nesnelere
80 resimlerine yer verilen kitaplar.
- 81 16. Karmaşık olmayan tanıma ve algılama kitapları. Bu eserler kabartmalar, etkinlikler, üç boyutlu
82 özellikler içeren özel nitelikli kitaplardır.
- 83 17. Tekerleme ve çeşitli çocuk şarkıların sözlerini içeren kitaplar.
- 84 18. Çocuğun ilk dönemlerinden başlamak üzere duymaya alıştığı ninnilerin sözlerinden ve
85 resimlerinden oluşan kitaplar.
- 86 19. Çocuklara okumayı öğrenmeyi kolaylaştıracak ve genel olarak ABC kitapları olarak adlandırılan
87 kitaplar.
- 88 20. Sayı bilgisini geliştirmeyi hedefleyen sayı kitaplar.
- 89 21. Sınıflama, soyutlama gibi becerilerin gelişimini destekleyen kavram kitaplar.
- 90 22. Olayların sadece resimlerle anlatıldığı resimli kitaplar.
- 91 23. Aile ya da öğretmen yardımıyla çocuğun kullanabileceği okul öncesi kitaplar.
- 92 24. Okumaya başlangıç için oluşturulan kitaplar. (Yalçın ve Aytaş, 2008: 29-35).
- 93 25. Biçim bakımından önemli olarak kabul edilen bu kitapların konu bakımından özelliklerine de
94 dikkat edilmelidir. Özellikle çocuk edebiyatı ürünlerinde çocuğun ruh dünyasında olumsuz izler
95 bırakacak konuları ele alınmaması, socuğa yönelik konu seçiminde pek çok unsurun göz önünde
96 bulundurulması beklenir (Yalçın ve Aytaş, 2008: 36).
- 97 26. Çocuk kitaplarında konunun seçiminin yanında ana fikir de önemlidir. Özellikle çocuklar için
98 kaleme alınan eserlerde evrensel ve ulusal değerlere dikkat edilmeli, konuları güncel hayatla ve
99 gerçeğe ilişkili olmasının yanında, seçilen kahramanlar da çocuğun hayat gerçekliği ile
100 ilişmemelidir. Eserin anlatım planı belirli bir düzen içerisinde geliştirilmeli ve anlatımın açık bir
101 dil yapısına sahip olmasına özen gösterilmelidir. Eserlerde imlâ ve noktalama kurallarına da
102 dikkat edilmelidir. Bütün bunların ötesinde çocuk yayınlarında ele alınan ana fikre de önem
103 verilmeli, çocuğun eser aracılığı ile elde etmesi gereken tutum ve davranışlara özel bir önem
104 verilmelidir.

- 105 27. Çocuk kitaplarında, biçimsel özellikler arasında kullanışlılık da önemlidir. Çocuğun rahatça
106 taşıyabileceği ve kullanacağı bir kâğıt cinsinin yanında cilt yapısına da dikkat edilmesi
107 gerekmektedir. Cildinin sağlam, kapağının ilgi çekici olmasına önem verilmelidir. Kâğıdın göz
108 yormayan, resimlerin konuyla ilgili ve ilişkili olmasına, yazı puntosunun da çocuğun seviyesine
109 uygunluğuna dikkat edilmelidir. Metinlerde resimler çocuğun beğeni ve algılama düzeyine uygun
110 olarak seçilmeli, resimle metnin iletisini zenginleştirmelidir. Çocukta estetik görsel algıyı
111 zenginleştirmelidir (Sever, 2003: 191).
- 112 **28. Ana dili öğretimi açısından Çocuk Edebiyatı ve okul öncesi eğitim**
- 113 29. Alan yazın incelendiğinde özellikle okul öncesi dönem bakımından çocuk edebiyatının ana dili
114 öğretimi açısından etkileri şu şekilde ifade edilebilir:
- 115 30. Hikâye ve masal dinlemek çocukların dış dünyaya açılan kapıdır. Özellikle okul öncesi
116 dönemde ebeveynler ve çocuğun eğitimcileri hikâye ve masal anlatma ihtiyacı hissederler. Ancak
117 okunmak için seçilen metinlerde çocuğun yaşı, metnin uzunluğu, çocuğun cinsiyeti gibi
118 etmenlere dikkat etmek gerekir. Çocuk edebiyatı türleri çocuğun kelime hazinesine de katkıda
119 bulunarak konuşma becerisini de olumlu yönde etkiler. Çocuk edebiyatı türleri çocuğa okuma
120 zevkini aşılar. Çocuğun dikkat süresine özen gösterilerek hazırlanmış çocuk edebiyatı ürünleri
121 onun dinleme becerisine de katkı sağlar (Gürel vd, 2007: 21-25). Özellikle okul öncesi
122 öğretmenlerinin hedef kitlenin özelliklerini ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
123 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
124 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
125 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
126 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
127 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
128 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
129 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
130 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
131 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
132 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
133 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
134 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
135 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
136 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
137 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
138 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
139 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
140 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
141 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
142 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
143 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
144 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
145 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
146 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
147 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
148 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi
149 takdirde uygun hazırlanmamış okuma etkinlikleri ve ihtiyaçlarını yeterince bilmesi gerekmektedir. Aksi

- 150 **36.** Alan yazındaki uzman görüşlerinden hareketle çocuk edebiyatının okul öncesi dönemde
151 kullanılmasıyla çocuğun dört temel dil becerisine katkı sağladığı, bu becerilerden başlangıçta
152 konuşma ve dinlemede olumlu etkisinin hemen görülmesiyle beraber okuma ve yazma
153 öğretimine geçişte de kolaylık sağladığı söylenilebilir. Çocuğun sosyalleşmesinde, milli ve
154 evrensel değerleri benimsemesinde, kelime hazinesinin gelişiminde, kitap okuma alışkanlığı
155 kazanmasında, gerçek ile kurguyu ayırmasında, dikkatini diri tutmasında, eleştirme ve empati
156 yeteneğine sahip olmasında okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı kullanımının rolü büyüktür.**2.**
157 **2. Problem durumu**
- 158 **37.** Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimsel özelliklerine dikkat edilerek kullanılan çocuk edebiyatı
159 ürünlerinin çocuğun dil gelişimine, ruhsal gelişimine, kişilik gelişimine vs. katkıları büyüktür. Bu
160 bakımdan okul öncesi öğretmenlerinin bu faydalar konusundaki farkındalık durumlarının ve
161 görüşlerinin tespiti gerekmektedir. Bu araştırmanın ardından yapılacak araştırmalara ışık tutmak
162 ve okul öncesi öğretmen adaylarının konuya dikkatlerini çekmek için araştırma önemlidir.
- 163 **38. 3. Amaç**
- 164 39. Bu çalışmanın amacı çocuk edebiyatının eğitimde işlevselliği üzerine görüşlerini belirleme **25**
165 çünkü okul öncesi eğitiminde çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanılması yaygın ve önemlidir. **Bu**
166 **amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:**
- 167 40. 1.Okul öncesi öğretmen adaylarının “Çocuk edebiyatı ürünü” denildiğinde akıllarına gelen
168 kavramlar nelerdir?
- 169 41. 2.Okul öncesi öğretmen adaylarına göre çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için
170 yararlı mıdır? Neden?
- 171 42. 3.Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler okul öncesi öğretmen
172 adaylarına göre nelerdir?
- 173 43. 4.Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde
174 çocuğa kazandırılacak hangi beceriler için kullanmayı tercih ederler? Nasıl?
- 175 **44.** 5.Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için
176 kullanımı hakkında önerileri nelerdir?
- 177 **45. 4. Yöntem**

- 178 46. Araştırma modeli olarak nitel araştırmaya yaklaşımı kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme
179 tekniği ile veri toplama yolu seçilir. "Araştırmacı, araştırmakta olduğu konu hakkında önceden
180 hazırlanmış olduğu soruların kılavuzluğunda ya da o anda amaçlı Sorular yöneterek hedef kişinin
181 düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın
182 amacı, hedef kişiye araştırma konusuyla ilgili sorular yöneterek kişinin öznel düşünce ve
183 duygularını sistemli olarak öğrenmek, anlamak ve tanımlamaktır." (Türnüklü,2000: 544)
184 Araştırmanın örnekleme Türnüklü (2000: 548)'nün de ifade ettiği gibi "sınırlı sayıda kişi ile
185 bütünsel ve derinlemesine çalışılarak elde edilen sonuçlar yine benzer ya da aynı özellikler
186 gösteren kişileri anlamada kullanılmaktadır." Verilerin analizinde içerik analizi yapılır.
187 Temalandırma sürecindeki güvenilirlik verilerin iki farklı uzman tarafından birbirinden habersiz
188 bir şekilde verilerin okunması ile sağlanmıştır. Ayrıca geçerlilik için veri analizi sürecinin
189 sonuçları katılımcılara gösterilmiş ve ifade etmek istedikleri ile analizlerin yansıttığının aynı olup
190 olmadığı sorulmuştur. Çalışma grubunun dışında tutulan 7 öğretmene görüşmeler öncesinde
191 "Çocuk edebiyatının okul öncesi dönem eğitimindeki işlevselliği üzerine görüşleriniz nelerdir?"
192 sorusu yöneltilir, detaylı anlatmaları istenir ve görüşme soruları belirlenen konularda oluşturulur.
193 5 Soruluk görüşme formu hazırlanır. Görüşme formu kapsam geçerliliği bakımından Türkiye
194 Eğitimi alanında iki uzman görüşüne sunulur. Sorular hazırlanırken anlaşılır ifadelerle ve
195 literatüre uygun olmasına dikkat edilir. Böylece araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış
196 görüşme formu için 5 temel soru hazırlanır. Temel soruların açıklanması sağlayıcı anahtar
197 sorular da görüşme formunda yer alır. Asıl görüşmenin yapılacağı kişilerin dışındaki benzer
198 özelliklerdeki kişilerle görüşülerek, görüşme sorularının açık ve anlaşılır olup olmadığı denir.
199 Görüşme formu soruları Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim
200 Dalı öğrencilerinden gönüllü 50 son sınıf öğrencisine sorulmuştur. Katılımcılar K1, K2,
201 K3...şeklinde kodlanmıştır. Bu araştırmanın kuramsal boyutu Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş
202 tarafından, bulgular ve yorum kısmı Yrd. Doç. Dr. Bilge Bağcı Ayrancı tarafından
203 gerçekleştirilmiştir.
204 47. Görüşme formları araştırmacı tarafından okunarak araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcı
205 görüşlerinden örnekler de verilerek yorumlanır.
206 48. Görüşme formu soruları şunlardır:
207 49. 1."Çocuk edebiyatı ürünü" denildiğinde aklınıza gelen kavramlar nelerdir?
208 50. 2.Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için yararlı mıdır? Neden?
209 51. 3.Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler sizce nelerdir?
210 52. 4.Çocuk edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde çocuğa kazandırılacak hangi
211 beceriler için kullanmayı tercih edersiniz? Nasıl? Tarif ediniz.
212 53. 5.Çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için kullanımı hakkında önerileriniz
213 nelerdir?
214 **54. 5. Bulgular**
215 55. "1."Çocuk edebiyatı ürünü" denildiğinde aklınıza gelen kavramlar nelerdir?" sorusuna ilişkin
216 cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
217 56. Tablo 1. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünleri

Temalar	Katılımcılar	f
Masal	K1, K2, K4, K5, K7, K8, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K29, K30, K33, K34, K35, K36, K37, K39, K40, K42, K 43, K44, K 45, K 46, K47, K49	40
Hikaye	K1, K2, K4 ,K5, K7, K8, K13, K14, K15, K17, K18, K19,	31

	K20, K21, K22, K23, K27, K28, K30, K31, K33, K34, K35, K38, K40, K41, K42, K43, K44, K45, K49	
Tekerleme	K1, K12, K7, K8, K13, K14, K21, K28, K29, K31, K33, K34, K35, K45	14
Fabl	K6, K14, K24, K41	4
Bilmece	K2, K7, K21, K29, K38, K42	7
Şiir	K7, K8, K13, K14, K21, K25, K27, K29, K30, K35, K41	11
Çocuk için edebî ürün	K3, K11, K12, K48, K50	5
Hayal gücü	K9, K32	2
Resimli kitap	K5, K10, K18, K20, K25, K42	6
Drama	K6, K7, K19, K30, K45	5
Sosyal Gelişim	K10	1
Ninni	K21	1
Dergi	K28, K36, K37, K39, K43, K44, K47	8
Destan	K40	1

- 218 57. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk
219 masal, hikâye ve tekerlemelerin geldiği görülmektedir.
220 58. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
221 şekliyle sıralanabilir:
222 59. K9: “Çocuklar için özel hazırlanan, hayal gücü artırıcı, çocuğa görelilik değil çocuk için yazılan
223 ürünlerdir.
224 60. K14: “Çocuklar için olan hikâyeler, tekerlemeler, masallar, çocuk şürleri, fabl...”
225 61. K18: “Hikâye, masal, resimli hikâye kitapları...”
226 62. K20: “Çocuğun yaş ve gelişimine uygun hikâye, masal, resimli kitaplardır.”
227 63. K23: “İlk olarak aklıma masal türü geldi çünkü çocuklara küçük yaştan itibaren okutulmuştur.
228 Diğer bir tür ise hikâyedir. Hikâyelerin özelliği genelde öğretici olmasıdır. Genel olarak
229 çocuklara masal ve hikâyeler okunur.”
230 64. K32: “Çocukların hayal dünyalarını geliştiren, yaratıcılıklarını geliştiren onlara bir olay hakkında
231 çok boyutlu düşünebilme yeteneği kazandıran bir üründür.”
232 65. K40: “Masal, destan, hikâye vb. kavramlar.”
233 66. “2.Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi dönem eğitimi için yararlı mıdır? Neden?” sorusuna
234 ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
235 67. Tablo 2. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okul Öncesi Eğitimi İçin Önemi

Temalar	Katılımcılar	f
Yararlı	K1, K5, K18, K20, K34	5
Akılda tutma	K14, K30, K15	2
Yaratıcılık	K1, K2, K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K16, K17, K21, K22, K24, K28, K12, K9, K30, K31, K32, K33, K40, K41, K43, K44, K45, K47	27
Sözcük dağarcığı	K1, K13, K25, K30, K31, K48, K49, K50	8

Konuşma becerisi	K14, K30	2
Zemin	K2, K9	2
Sanatsal yön	K3	1
Okuma yazmaya hazırlık	K11, K24	2
Okuma becerisi	K5, K13, K14, K15, K24, K27	6
Konuşma becerisi	K9, K13, K14, K30	4
Dinleme becerisi	K5, K13, K14, K29, K30	
Sosyal gelişim	K7, K11, K19, K26, K27, K30, 4 45	7
Bilişsel gelişim	K7, K10, K11, K13, K14, K17, K22, K23, K27, K30, K35, K38, K41, K43, K46, K47, K48	17
Problem çözme	K21, K30 4	2
Dil gelişimi	K19, K21, K26, K27, K28, K30, K36, K37, K41, K46, K47, K49	12
Görsel beceri	K18, K20, K39	3
Sanatsal yön	K30	1

- 236 68. Tabloda görüleceği üzere okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en çok çocukların
237 yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel gelişim ve dil gelişimi
238 için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir.
- 239 69. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
240 şekliyle sıralanabilir:
- 241 70. K6: “Yararlıdır çünkü çocukların seviyelerine uygun çocuk edebiyatı türleri seçildiğinde çocuğun
242 hayal gücü, zihin aktivitesi ve bilişsel gücünün gelişmesine katkı sağlar. Anlatılan konu
243 hikâyelerle daha renkli hale gelmekte ve çocuk edebiyatı türleri sayesinde daha kalıcı bilgiler
244 verilmektedir.”
- 245 71. K9: “Evet çünkü çocukların okuma yazmaya hazırlığında, düzgün konuşmasında, hayal
246 gücünün gelişmesinde önemli etkileri vardır.”
- 247 72. K14: “Çocuk edebiyatı ürünleri okul öncesi eğitime yararlıdır. Çocuk edebiyatı ürünleri ile
248 çocukların dil gelişimleri olumlu yönde ilerler. Hikâye, masal vs dinleyerek dinleme, anlama ve
249 aklında tutma becerileri artar.”
- 250 73. K15: “Yararlıdır, çocuğun erken dönemlerde kitap okuma alışkanlığı kazanmasını sağlar.
251 Kitaplara olan duyarlılığını artırır.”
- 252 74. K16: “Çocukların hayal dünyalarını geliştiriyor. Yaratıcı düşünme ve empati yeteneğini
253 geliştiriyor. Yararlı ancak şu bir gerçek ki nitelikli ve gerçekten çocuğun seviyesine inebilen
254 çocuğa göre edebiyat ürünleri sayısı çok az.”
- 255 75. K17: “Yararlıdır çünkü çocuğun yaratıcılığına, zihinsel gelişimine yarar sağlar, olayları dinler,
256 olay örgüsünü sıralamaya çalışır, öğüt verici ürünlerden oluşur.”
- 257 76. K18: “Çocuğun tüm gelişim alanlarına katkı sağlar, görsel alanını geliştirir, çocuğun hayal
258 gücünü geliştirir.”
- 259 77. K20: “Yararlıdır çünkü çocuğun bu dönemde hayal dünyasına hitap eden, onun gelişimini
260 destekleyen resimler görmesi, resimlere bakarak olay örgüsünü anlamaya çalışması bakımından
261 yararlıdır.”
- 262 78. K21: “Dil becerilerinin gelişmesini sağlar, çocuğun yaratıcılığının gelişmesini sağlar. Problem
263 çözme becerilerini geliştirir. Neden-sonuç ilişkisi kurar.”
- 264 79. K29: “Yararlıdır çünkü çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek, zihinsel
265 gelişimine katkıda bulunmak, yaratıcı düşüncelerini harekete geçirmek, dinleme yeteneğini
266 geliştirmek, ilk kitap sevgisini aşılacak gibi katkıları vardır.”
- 267 80. K31: “Çocukların kelime dağarcıklarını geliştirir, yaratıcılıklarını geliştirir.”
- 268 81. K49: “Çocuğun kelime dağarcığını geliştirir, dinleme yetisi kazandırır, şive ve ağız gibi dil
269 etkenlerinden uzaklaştırır, doğru ve güzel konuşmaya katkı sağlar.”
- 270 82. “3. Çocuk edebiyatı ürünlerinin içermesi gereken en önemli özellikler sizce nelerdir?” sorusuna
271 ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
- 272 83. Tablo 3. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin İçermesi Gereken En Önemli Özellikler

Temalar	Katılımcılar	f
Saygı	K1	1
Evrensel değer	K2	1
Şiddet-korku yok	K14, K15, K17, K18, K20, K35, K48	7
Milli değerler	K2	1
Davranış değişimi	K10	1
Sadelik	K3, K4, K9, K11, K15, K19, K21, K24, K26, K27, K28, K31, K40, K43, K44	15
İlgi çekici	K5, K11, K12, K13, K14, K26, K34, K38, K39, K44, K45, K49	12

Yaratıcılık	K6, K9, K20, K22, K32, K33, K35, K41, K42, K44, K46	11
Seviyeye uygunluk	K6, K7, K9, K12, K13, 414, K16, K18, K 21, K 23, K24, K25, K27, K28, K29, K30, K31, K40, K43, K44, K45, K46, K47	24
Kelime dağarcığı	K9	1
Görseli yorumlama	K21, K23	2
Faydalı bilgiler	K17, K34	2
Bilişsel gelişim	K35, K36, K37, K41, K42, K46, K50	7
Sosyal gelişim	K35, K42	2
Dilsel gelişim	K35, K42	2

- 273 84.
 274 85. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması
 275 gereken en önemli özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve
 276 yaratıcılık cevaplarını verdikleri görülür.
 277 86. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
 278 şekliyle sıralanabilir:
 279 87. K14: “Çocuğun yaş ve gelişim seviyesine uygun olmalı, ilgi ve dikkatlerini çekmeli, şiddet-korku
 280 içermemeli, resimler canlı ve renkli olmalı, çok uzun olmamalı.”
 281 88. K15: “Sade, açık, korku unsurundan uzak, akıcı, mesaj içeren...”
 282 89. K17: “Çocuğa yarar sağlayacak faydalı bilgiler vermeli, bunu çocuğa örneğin bir hikâye kitabında
 283 oyun şeklinde verebilir. Çok devasa korkunç kahramanlar ya da çocuğun bilincini olumsuz
 284 etkileyen kavramlar verilmemelidir.”
 285 90. K18: “Korku ve şiddet öğelerinden arındırılmış olmalıdır. Çocuğun düzeyine uygun olmalıdır.”
 286 91. K20: “En önemli özellik çocuğa hitap etmesidir. Şiddet öğeleri içermemesidir. Çocuğun hayal
 287 dünyasını geliştirici nitelikte olmalıdır. Olumlu kavram ve öğelere sıkça yer verilmelidir.”
 288 92. K21: “Çocuğun yaş seviyesine uygun olmalıdır. Argo kelimeler kullanılmamalı, dili sade olmalı,
 289 tamamen bilgi yüklü olmamalı, fotoğraflarla da desteklenmeli, kelime sayısı fazla olmamalı, sayfa
 290 sayısı belirli bir rakamı geçmemeli.”
 291 93. K22: “Ruhsal ihtiyaçlarını karşılaması, yaş grubuna ve gelişim özelliklerine uygun olması,
 292 yaratıcılığını geliştirmesi, bulunması gereken en önemli özelliklerdir.”
 293 94. K24: “Bence içeriği çocuklara vermek istenen mesaj. Dozunda, yaşına uygun, yalın, bilişsel
 294 eserler olmalıdır.”
 295 95. K25: “En önemli özellik çocuğun yaşıyla kitabın konu ve içeriğinin aynı olmasıdır. Mesela bir
 296 okul öncesi öğrencisine resimsiz bir masal kitabı okunmamalıdır. Ya da bir ilkokul öğrencisine
 297 lise düzeyi kitaplar okutulmamalıdır.”
 298 96. K28: “Yaşa uygunluk, anlayabilecekleri dilde kavramlar kullanılması, içinde buldukları
 299 döneme uygunluk.”
 300 97. K35: “Çocuğun zihinsel gelişimini etkileyecek olumsuz özellikler olmamasına dikkat edilmelidir.
 301 Yaratıcılığını geliştirecek özellikler olmalıdır. Dil becerisini geliştirecek özellikler olmalıdır.
 302 Özgüvenini geliştirecek özellikler olmalıdır.”
 303 98. K40: “Çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalı, anlaşılabilir olmalıdır.”
 304 99. K41: “Çocuğu eğitici özellikte olmalıdır, çocukların hayal gücünü geliştirici olmalıdır, çocukların
 305 günlük hayatlarında kullanabilecekleri bilgiler içermelidir.”
 306 100.
 307 “4. Çocuk Edebiyatı ürünlerini okul öncesi dönem eğitiminde çocuğa kazandırılacak hangi
 308 beceriler için kullanmayı tercih edersiniz? Nasıl? Tarif ediniz.” sorusuna ilişkin cevapların
 309 temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
 310 Tablo 4. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Beceri Kazanımında Kullanımı

Temalar	Katılımcılar	f
Evrensel değer	K1,K2, K10	3
Millî değer	K2, K10	2
Günlük beceriler	K15	1
Saygı	K3	1
İlgi çekme	K13, K14,K22	3
Sanatsal ruh	K3, K11	2
Kelime dağarcığı	K9, K21, K25	3
Bilişsel beceriler	K3, K6, K16, K17, K21, K22, K23, K24, K29, K30, K31, K33, K34, K35, K36, K37, K38, K39, K40, K41,	24

	4 42, K44, K48, K50	
Sosyal beceriler	K16, K20, K21, K25, K26, K31, K33, K34, K35, K36, K37, K42, K44, K45, K47, K48	16
Yaratıcılık	K4, K9, K12, K22, K24, K29, K30, K32, K35, K43, K44, K46	12
Kendini ifade	K4, K7, K14, K17, K19, K20, K21, K22	8
Okuma-yazmaya hazırlık	K5, K9, K11, K24, K26, K29	6
Resim yorumlama	K8, K18, K20, K26, K39	4
Hikâye tamamlama	K18, K20, K25, K27, K40, K43, K46, K49	8
Dil gelişimi	K27, K28, K29, K35, K40, K42, K49	7

- 311 Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel
312 beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun buldukları
313 söylenebilir.
314 Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
315 şekliyle sıralanabilir:
- 316 101. K14: “Çocukların dikkatlerini, ilgilerini, anladıklarını yorumlayabilme becerilerini ölçebiliriz.
317 Çocuklara bir masal okurum ve masal okuduktan sonra neler anladıklarını, resim yapmalarını ve
318 boyamalarını isterim bu sayede dinleyip dinlemediklerini ne kadar anladıklarını, bunu nasıl
319 anlattıklarını anlayabiliriz.”
- 320 102. K15: “Çocuğun günlük rutin alışkanlıklarını kazanmasında örneğin diş fırçalama, erken uyuma,
321 arkadaşları ile iyi ilişkiler kurma...”
- 322 103. K16: “Bilişsel ve sosyal becerilerde, yaratıcı düşünme, hatırlama, kavram öğretimi ile bilişsel
323 becerilerde okunan hikâye, masal vb. canlandırma, arkadaşlarıyla paylaşma, öğrendiklerini
324 arkadaşları arasında kullanma, sosyal beceriler...”
- 325 104. K17: “Bilişsel gelişime katkı sağlar çünkü yukarıda da bahsettiğim gibi olayları bilir, sıralayabilir,
326 öğüt çıkarır ya da çocuğun konuşmasına, kendini ifade etmesine katkı sağlar. Çocuktan
327 anlatılanları tekrar ederek bununla kendini ifade etmesini sağlayabiliriz.”
- 328 105. K18: “Resimlere bakarak yorumlama, mukayese etme becerisi geliştirmek için kullandım.
329 Hikâye tamamlatma yaptım. Hikâye kartlarını göstererek bir olay örgüsü oluşturmalarını
330 isterdim.”
- 331 106. K19: “Konuşma becerisi, kendini ifade edebilme becerisi...”
- 332 107. K20: “Kendini ifade etme, kendini başkalarının yerine koyabilme (Empati), sözel beceriler,
333 iletişim becerilerini kazandırmaya yönelik kullanılabilir. Masalda geçen olaydaki kişilerin neler
334 hissettiği, kendisi olsa bu durumda nasıl davranacağı, resimlerden hikâyeyi veya masalı
335 anlatmasını istemek.”
- 336 108. K21: “Dil becerilerini, bilişsel becerilerini ve duygusal becerilerini geliştirmek için kullandım.
337 Örneğin dil becerisini geliştirmek açısından çocuğun kelime hazinesini geliştirir, akıcı bir şekilde
338 konuşmasını sağlar. Kendini ifade etme becerisini sağlar vb. beceriler kazandırmasını sağlar.”
- 339 109. K22: “Dil gelişimini sağlamak, hayal güçlerini geliştirmek, kendini ifade etme yeteneğini
340 geliştirmek, eğlenmelerini ve aynı zamanda öğrenmelerini sağlamak için tercih ederim.”
- 341 110. K24: “Okuma, yazma becerileri olabilir, kendini ifade etmek için yarar sağlayabilir. Bilişsel
342 yönden yarar sağlayabilir, yaratıcılıkları, hayal güçleri gelişir.”
- 343 111. K25: “Çocuğun yaratıcılığını, kelime hazinesini ve empati yeteneğini güçlendirebilecek alanlarda
344 kullanmayı tercih ederim. Mesela bir masal kitabı karakterinin davranışlarının olumlu ve
345 olumsuz yanları hakkında empati kurmalarını sağlar, ya da yarım bıraktığım bir kitabı onların
346 tamamlamasını sağlarım.”
- 347 112. K26: “Okuma- yazmaya hazırlık döneminde oldukları için Türkçe dil etkinlikleri kapsamında;
348 Türkçenin dil bakımından yapısı, kullanımı ve sosyal olarak konuşmaya başlama, sürdürme,
349 sonlandırma vs. kazanımları kazandırmak için kullandım. Çocuklara hikâye kitabının
350 sayfalarındaki resimleri göstererek hikâyeyi okur ve ana düşüncelerini sorarak kazanımları
351 çocuklarda içselleştiririm.”
- 352 113. K27: “Dil gelişimi için, konuşma becerileri için. Çocuğa bir hikâye okunur, sonunu çocuk
353 tamamlar.”
- 354 114. K28: “Dil gelişimidir. Çünkü edebiyat sözel bir bilim olduğu için çocukların dil gelişiminde
355 kullanmayı tercih ederim.”
- 356 115. K29: “Zihinsel gelişimine katkıda bulunmak, ilk kitap sevgisini aşlamak, yaratıcı düşüncelerini,
357 algı gelişimini desteklemek gibi becerileri kazandırmak için tercih ederim.”
- 358 116. K35: “Özgüven, yaratıcılık, dil becerisi ve zihinsel gelişimi için kullanmayı tercih ederim.
359 Örneğin fabllarla canlandırma yaparak yaratıcılıklarını ve özgüven gelişimi kazandırılabilir.
360 Hikâye ve masalarla dil becerileri geliştirilir.”

- 361 117. K40: “Bilişsel ve dil gelişimi alanlarında kazandırılacak beceriler için kullanmayı tercih ederim.
362 Hikâyeleri okuyup anlattırarak ya da hikâyeyi onlara tamamlattırarak kullanırım.”
363 118. K45: “Çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine en fazla katkı sağlamasına dikkat ederdim.
364 Çocuğu arkadaşlarıyla ve çevresiyle iletişime geçecek, eğlendirecek olması önemli.”
365 119.
366 120. “5. Çocuk edebiyatı ürünlerinin okul öncesi dönem eğitimi için kullanımı hakkında önerileriniz
367 nelerdir?” sorusuna ilişkin cevapların temaları tablolaştırılarak gösterilecek olursa:
368 121. Tablo 5. Görüşlere Göre Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okul Öncesi Dönem Eğitimi İçin
369 Kullanım Önerileri

Temalar	Katılımcılar	f
Şiddetten uzak	K1, K4, K16, K17, K18, K20, K28, K31	8
İlgi çekici	K13, K17, K18, K21, K22, K26, K36, K37	8
Teknolojiden yararlanma	K2, K36	2
Gerçekçilik	K10	1
Yaratıcı düşünme	K3, K20, K35, K43, K44, K46	6
Dil becerileri	K14, K19, K27, K33, K35	5
Bilişsel beceriler	K14, K22, K23, K27, K34, K33, K35, K39	8
Kütüphane	K5, K26	2
Günlük beceriler	K15, K35, K48	3
Hikâye tamamlama	K6, K7, K47	3
Hikâyeden drama	K8	1
Seviyeye uygunluk	K11, K12, K17, K18, K22, K23, K40, K46, K49	9
Sıkmamak	K11, K23, K31, K42, K45	5
Sadelik	K19, K23, K37	3
Veli-öğretmen bilinci	K24, K38	2
Görsel yorumlama	4 25	1
Sosyal beceriler	K27, K29, K30, K31, K32, K36, K37, K46	8
Merak uyandırma	K41	1
Drama	K47, K50	2

- 370 122. Tablo incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk edebiyatı
371 ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk, bilişsel
372 beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik olduğu görülür.
373 123. Bir katılımcı birden fazla temaya uyan cevap verebildiğinden örnek katılımcı cümleleri aşağıdaki
374 şekliyle sıralanabilir:
375 124. K15: “Düzenli alışkanlıklar geliştirmede kitaplardan yararlanma, kitaplardan çıkarılacak
376 sonuçlardan çocukların etkilenmesini sağlayarak doğru alışkanlıklar kazanmasını sağlama.”
377 125. K17: “Korkunç, devasa kahramanlar olmasın, büyükler için yazılan eserler çocuklar için
378 kullanılmasın, renkli, içerikli olsun.”
379 126. K18: “Hikâye kitaplarındaki kelimelere dikkat edilmesi gerekir. Çocuğun anlayabileceği düzeyde
380 kelimeler, cümleler seçerdim. Kelimelerin şiddet ve korku öğesi içermemesi konusunda hikâye
381 seçerken dikkat ederdim. Resimlerin de bu öğelerden arınmış olması gerekir. Bol resimli,
382 eğlenceli hikâye kitaplarının seçilmesine dikkat edilmesi gerekir.”
383 127. K19: “Çocuğun anlayabileceği sadelikte olmalıdır. Farklı kavramlara yer verilmemelidir.
384 Çocuğun dil gelişimini destekler nitelikte olmalıdır.”
385 128. K20: “Kullanmadan önce mutlaka okunması lazım. Üründe çocuğu olumsuz etkileyebilecek
386 öğelerin varsa belirlenmesi gerekmektedir. Çocuğun hayal dünyasını geliştirebilecek olumlu
387 öğelerin olmasına dikkat edilmelidir.”
388 129. K22: “Çocuğun yaş grubuna ve gelişim özelliklerine uygun olmalı. Eğitici olmalarına dikkat
389 edilmelidir. Çocuğun istekleri göz önünde bulundurularak seçilmelidir.”
390 130. K23: “Daha anlaşılır bir dil kullanılmalıdır. Hikâyeler veya masallar öğretici nitelikte olmalıdır.
391 Ayrıca çocuk bu üründen sıkılmamalıdır. Yaş düzeyine uygun olmalıdır.”
392 131. K26: “Okul öncesi sınıfında yahut kurumda bir okuma salonu olmalı. Bu salonda görsel yazılım
393 ve materyaller bulundurulmalı (Gazete, dergi, broşür vs.). Çocuklar sıkıcı hikâyelerden uzak
394 tutulmalı. Sadece hikâye ile sınırlı tutulmamalı. Çizgi roman, şiir, atasözü vs. gibi dinleti ve söz
395 şekilde çocuklara öğretiler sunulmalı.”
396 132. K27: “Belirli saatlerde her gün kullanılmalıdır. Oyun öğretiminin yanında çocuk edebiyatı
397 ürünleri de bilişsel, sosyal, dil gelişimi için planlamada yer verilmelidir.”
398 133. K31: “Kullanılmalıdır ancak çocuğun yaşına, seviyesine uygun, şiddet öğesi içermeyen şekilde
399 olmalıdır. Çocukların dikkati kısa sürede dağıldığı için onları çok sıkılmayacak şekilde
400 kullanılmalıdır.”
401 134. K35: “Kullanılması hem kolaylık sağlayacaktır, hem de çocuklar için verimlilik artacaktır.
402 Çocuklara kazandırılması gereken her bilgi için çocuk edebiyatı ürünlerine başvurulabilir. Hatta
403 başvurulmalıdır diyebiliriz.”
404 135. K45: “Çocuğun daha çok ön plana çıktığı, ezber öğretiminden çok çocuğun duygu ve
405 düşüncesi ifade ettiği aktif bir etkinlik olarak kullanılmasını isterim.”
406 136.

6. Sonuç ve tartışma

13

408 Kuran ve Ersözölü (2009:14), öğretmenlerimizin çocuk edebiyatı'nın eğitim öğretimdeki
409 yerine ve önemine inanmalarına rağmen bu konuda ilgilerinin istenen düzeyde olmadığı ve
410 günümüz çağdaş çocuk edebiyatı'nı takip etmediklerini söyler. Öğretmen adaylarının
411 cevaplarının bu araştırmanın sonucunda da benzer çıktığı söylenebilir. Çocuk edebiyatının
412 alanlarına ilişkin önemine inanmakla beraber faydalarının hepsini birden sayan öğretmen
413 adayının olmaması ya da çocuk edebiyatı türlerinin hepsine birden değinen adayın
414 olmaması bu yorumu destekler.

415 Aytaş (2003:153-155), Temel eğitimin öncesi ve temel eğitimin ilk yıllarını kapsayan
416 okun³ı öğrenmek için gerekli yeteneğin elde edildiği dönem olduğunu ifade eder. Ona
417 göre bu ³ncü sınıfta öğrenimin okumaya istekli olmasını hazırlayan dönemdir... Bu fikirden
418 hareketle öncelikle ana sınıfı öğretmenlerinden başlamak üzere, öğretmenlerimizin çocuk
419 edebiyatı konusundaki inançları ve yeterlilikleri çok iyi tespit edilmelidir. Bu araştırmanın
420 sonucu göstermiştir ki okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatı ürünlerinin faydaları
421 konusunda bilinçli olsalar da alana ilişkin somut örnekler sunamamaları alanı takip
422 etmedikleri yorumunu doğurmaktadır. ²

423 Kolaç vd.'nin araştırması sonuçları açısından Türkçe öğretmeni adaylarına göre çocuk
424 edebiyatı metinlerinin dil gelişimini etkileme alanlarının başında kelime hazinesini geliştirme
425 gelmektedir. Bunu sırasıyla; kendini ifade etme becerisi kazandırma, başkası okuduğunda
426 etkili dinleme becerisi kazandırma, yazılı anlatım ve konuşma becerisini geliştirme, okuma
427 alışkanlığı kazandırma, yaratıcı düşünme becerisini, hayal dünyasını ve kavramların anlam
428 karşılığını tahmin etme becerisini geliştirme, estetik zevk kazandırma, dilini tanıma, dil
429 eğitimini eğlenceli hâle getirme izlemektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu çalışma
430 kapsamında verdikleri cevaplar da bu araştırma⁶ destekler niteliktedir.

431 Ergün ve Gündüz (2011: 28) araştırmalarının sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının
432 öğrenim sürelerince teorik bilgiyi aldığı, fakat çocuk kitaplarıyla ilgili hizmet öncesinde
433 uygulamaya dönük herhangi bir faaliyette bulunmadığı için, çocuklar açısından çocuk
434 kitaplarında hangi özelliklere önem verilmesi konusunda pratiğe dönüşmüş bir tecrübe
435 birikimine sahip olmadıkları tespitine ulaşmışlardır. Bu araştırmada da okul öncesi
436 öğretmen adaylarının çocuk edebiyatından eğitimde faydalanma konusunda uygulamadan
437 uzak teorik bilgide kaldıkları verdikleri kısıtlı¹ cevaplarla anlaşılmaktadır.

438 Mert (2012: 10), araştırmasının sonucunda, anadili eğitimi- öğretimi sürecinde çocuk yazını
439 ürünlerinden yararlanmanın gerekliliğini vurgular; özellikle masal türünün çocuğun
440 psikolojik ve beyinsel gelişimine katkıları, bu türün çocuğun gelişim sürecinde önemli bir
441 yardımcı yazınsal tür olabileceği savı yapılan alıntı ve açıklamalarla kanıtlanmıştır sonucuna
442 ulaşır.

443 Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ürünü olarak zihnine ilk masal, hikâye ve
444 tekerlemelerin geldiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adayları çocuk edebiyatını en
445 çok çocukların yaratıcılık düzeylerini geliştirmede etkili bulmuşlardır. Bu cevabı bilişsel
446 gelişim ve dil gelişimi için yararlı bulduklarını gösteren cevaplar takip etmektedir. Okul
447 öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken en önemli
448 özellik olarak çoğunlukla, seviyeye uygunluk, sadelik, ilgi çekicilik ve yaratıcılık cevaplarını
449 verdikleri görülür. Okul öncesi öğretmen adaylarının beceri kazanımı bakımından bilişsel
450 beceriler, sosyal beceriler ve yaratıcılık becerileri için çocuk edebiyatını daha uygun
451 buldukları söylenebilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimde çocuk
452 edebiyatı ürünlerinin kullanımına dair en çok vurgu yaptıkları konuların seviyeye uygunluk,
453 bilişsel beceriler, sosyal beceriler, şiddet ve korku öğelerinden uzaklık ile ilgi çekicilik
454 olduğu görülür³⁰.

455 Ana hatlarıyla okul öncesi öğretmen adaylarına şunları önerebiliriz:

- 456 1.Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatının tüm türlerinden örneklerle lisans
457 eğitimi sürecinde karşılaşması sağlanmalıdır.
- 458 2.Okul öncesi öğretmen adayı yaş grubuna göre metin seçimi ve metne uygun resim seçimi
459 konusunda lisans eğitiminde bol uygulama yapılmalıdır.
- 460 3.Okul öncesi öğretmen adayı lisans eğitiminde çağdaş çocuk dergileri ve kitaplarından
461 haberdar olmalıdır.
- 462 4.Okul öncesi öğretmen adayı çocuğa yönelik eser yazımı, başlık koyma, görselle metni
463 zenginleştirme, metinle çocuğa uygun mesajlar verebilme konularında uygulamalarını lisans
464 eğitimi sürecinde tamamlamalıdır.

465 5.Okul öncesi öğretmen adayının çocuk edebiyatının gerekliliği ve kullanımı konusundaki
466 farkındalığı lisans eğitimi boyunca yükseltilmeye çalışılmalıdır.

467 **Extended English abstract**

468

469 1. Introduction

29

470 In parallel with the findings in literature, it can be said that the use of child literature during
471 preschool age contributes to improve four basic skills of children, that among these skills
472 speaking and listening skills show positive effects firstly, and in time, reading and writing skills are
473 supported. The role of child literature on child's socialization, adoption of national and universal
474 values, improving vocabulary, adopting reading habits, differentiating between fiction and non-
475 fiction, maintaining attention, adopting criticism and empathy skills is of vital importance during
476 preschool.

477 2.Problem

478 The use of child literature pieces during preschool considering the developmental features of
479 children considerably contributes to improve linguistic abilities, spiritual and personality
480 development etc. In this sense, it is a must to determine preschool teacher candidates' current
481 awareness and opinions about the benefits of these materials.

482 20 Goals

483 The aim of the study is to determine the preschool teacher candidates' opinions on the
484 functionality of child literature in education. In this sense, the responses to the following
485 questions are sought:

- 486 1. What are the concepts that come to preschool teachers' minds when discussing child
487 literature?
- 488 2. According to preschool teacher candidates, are child literature pieces beneficial during
489 preschool? Why?
- 490 3. According to preschool teacher candidates, what are the most important common
491 characteristics of child literature pieces that should be included?
- 492 4. Which skills do the teacher candidates target when using child literature? How?
- 493 5. What are preschool teacher candidates' suggestions about the use of child literature pieces
494 during preschool?

495 4. Method

496 This qualitative study collected data through the use of semi-structured interviews. In this
497 technique, "The researcher aims to systematically learn about the target person's subjective
498 thoughts and feelings through asking spontaneously evolving questions or in guidance with
499 previously prepared questions related to the subject matter. The aim of the research is to
500 systematically learn, understand and describe the subjective thoughts and feelings of the target
501 person related to the subject matter," (Türnüklü, 2000: 544). The study sample, as Türnüklü
502 (2000: 548) indicated, "is used to understand agents that show similar or identical features as well
503 as the results obtained through integrative and throughout analysis of a limited number of
504 people". The study data was analyzed with content analysis. The reliability data was read by two
505 different experts during thematization process. Additionally, validity data analysis results were
506 presented to the participants and were asked if they reflected what they expressed. Also, 7
507 teachers who were not included in the sample were asked "What are your opinions about the
508 functionality of child literature during preschool?" They were asked to respond in detail and then
509 the interview questions were written considering the responds of these teachers. A 5-question
510 interview form was prepared. This form was presented to two experts in Turkish Education field
511 for ensuring its content validity. In writing the questions, using comprehensible expressions and
512 congruence to literature were also crucial. Thus, 5 basic questions were noted for the semi-
513 structured interview form by the researcher. The key questions facilitating the comprehension of

514 the basic questions were also included in the interview form. A pilot study was conducted with
515 different individuals who shared similar characteristics with the participants so as to ensure the
516 clarity and comprehensibility of the questions. The interview questions were asked to 50
517 volunteer students attending to Bozok University Education Faculty, Preschool Department. The
518 participants were coded as P1, P2, P3. The theoretical foundation of the study was explored by
519 Prof. Dr. Gıyasettin Aytas while the findings and interpretation were written by Assoc. Prof.
520 Bilge Bağcı Ayrancı.

521 The interview form was read and interpreted by the researcher considering the study goals and
522 through exemplifying from participant views.

523 The questions in the interview form:

- 524 1. What are the concepts that come to your mind when discussing “child literature pieces”?
- 525 2. Do you think child literature pieces are useful for preschool education? Why?
- 526 3. What are the most important and common characteristics of child literature pieces that
527 should be included?
- 528 4. Which skills do you target when using child literature? How? Describe.
- 529 5. What are your suggestions about the use of child literature pieces during preschool
530 education?

531 5. Conclusion

532 The study findings showed that when it was told about child literature pieces, primarily fairy tales,
533 stories and rhymes came to the participant preschool teacher candidates' minds. The participants
534 found child literature to be effective in improving children's creativity. This was followed by the
535 views suggesting that child literature was beneficial for cognitive and linguistic development. To
536 the participant preschool teachers, the most important features that child literature pieces should
537 include were mostly the appropriateness of the literature according to the children's level,
538 simplicity, being interesting and creative. In terms of skill attainment, the participant preschool
539 teacher candidates found these pieces congruent to improve cognitive, social and creativity skills.
540 The most emphasized issues surrounding the use of child literature pieces in preschool education
541 included the congruence to level, cognitive skills, social skills, avoidance from violence and fear
542 themes and being interesting.

543 6. Implications

- 544 1. Preschool teacher candidates should be provided with examples of all kinds of child
545 literature pieces during their undergraduate education.
- 546 2. They should do plenty of practice concerning the selection of text and illustrations in
547 accordance with age group of the target children.
- 548 3. They should be informed about the contemporary child magazines and books during
549 undergraduate education.
- 550 4. They should complete their practical training on writing for children, specifying a topic
551 for a text, enriching a text with illustrations and transferring messages to children through texts
552 during their undergraduate education.
- 553 5. The awareness of preschool teacher candidates should be increased about the necessity
554 and use of child literature pieces.

9%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	dergipark.ulakbim.gov.tr Internet	99 words — 1%
2	www.tsadergisi.org Internet	59 words — 1%
3	www.okuloncesiakademisi.com Internet	53 words — 1%
4	turuz.info Internet	52 words — 1%
5	www.tk.org.tr Internet	40 words — 1%
6	www.wjeis.org Internet	38 words — < 1%
7	openaccess.inonu.edu.tr:8080 Internet	34 words — < 1%
8	calhoun.nps.edu Internet	27 words — < 1%
9	ijlet.com Internet	27 words — < 1%
10	www.turkishstudies.net Internet	26 words — < 1%
11	architectsgig.com Internet	25 words — < 1%

12	Kai-Uwe Schmitt. "Analysis of the Biomechanical Response of Kidneys Under Blunt Impact", Traffic Injury Prevention, 7/1/2006 Crossref	24 words — < 1%
13	efdergi.yyu.edu.tr Internet	18 words — < 1%
14	andreas-helmke.de Internet	18 words — < 1%
15	apolinarski-kuchnie.pl Internet	17 words — < 1%
16	docplayer.biz.tr Internet	14 words — < 1%
17	es.scribd.com Internet	11 words — < 1%
18	www.cocukgenclikedebiyati2016.org Internet	11 words — < 1%
19	www.pegem.net Internet	10 words — < 1%
20	KESİCİOĞLU, Oğuz Serdar. "Okul öncesi öğretmen adaylarının matematik okuryazarlık düzeyleri ile matematik eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2014. Publications	10 words — < 1%
21	2015.ices-uebk.org Internet	10 words — < 1%
22	www.tebd.gazi.edu.tr Internet	10 words — < 1%
23	acikerisim.deu.edu.tr Internet	10 words — < 1%

- 24 www.cc.rochester.edu 10 words — < 1%
Internet
- 25 UYANIK, Özge, KIZILTEPE İNAL, Gözde, YAŞAR CAN, Münevver and ALİSİNANOĞLU, Fatma. "Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması na Göre Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mizah Tarzları", Erzincan Üniversitesi, 2015. 9 words — < 1%
Publications
- 26 gleetree92.blogspot.com 9 words — < 1%
Internet
- 27 Bilge Bağcı Ayrancı. "A Study on Choosing Tales for Utilising as Teaching Materials in Turkish Language Education", Journal of Education and Training Studies, 2017 8 words — < 1%
Crossref
- 28 VURAN, Sezgin and GÜL, OLÇAY Seray. "Özel eğitim alanında görev yapan eğitimcilerin işbaşında eğitimi: Ayrık denemelerle öğretim formatında eşzamanlı ipucu stratejilerinin kullanımının öğretimi", İletişim Hizmetleri, 2012. 8 words — < 1%
Publications
- 29 www.kursathoca.com 8 words — < 1%
Internet
- 30 AYDIN ÖZ, Serap, ŞAHİN, Selin and KORKMAZ, Taner. "Determination and comparison of elementary science, primary classroom and preschool teacher candidates' environmental attitude levels", Balıkesir Üniv. Necatibey Eğitim Fak., 2013. 8 words — < 1%
Publications
- 31 Given. The SAGE Encyclopedia of Qualitative Research Methods 7 words — < 1%
Publications
- 32 DAĞLIOĞLU, H. Elif and ÇAKMAK ÇAMLIBEL, Özlem. "Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi", 7 words — < 1%

Türk Kütüphanecileri Derneđi, 2009.

Publications

EXCLUDE QUOTES OFF

EXCLUDE MATCHES OFF

EXCLUDE BIBLIOGRAPHY OFF